

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง “การสื่อสารของนิกายเซน” ครั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลทุติยภูมิ อันได้แก่ ตำรา หนังสือ นิตยสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารทางวิชาการต่างๆ จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาศึกษา ประมวลและทำการวิเคราะห์ผ่านแบบจำลองการสื่อสารของเบอร์โล ซึ่งถือเป็นแบบจำลองการสื่อสารที่เป็นที่รู้จักและจำได้มากที่สุด อีกทั้งยังครอบคลุมองค์ประกอบของการสื่อสารได้อย่างครบถ้วน เพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจในเรื่องกระบวนการเผยแพร่ถ่ายทอดสารของศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธ และเรื่องการสื่อสารของนิกายเซน

สำหรับประเด็นที่ใช้ในการศึกษา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- โลกทัศน์หรือวิธีการแสวงหาความรู้ของโลกตะวันตกและโลกตะวันออก

เพื่อศึกษาว่าโลกทัศน์ของโลกตะวันตกและโลกตะวันออกมีลักษณะแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร และส่งผลกระทบต่อรูปแบบและวิธีการเผยแพร่ถ่ายทอดสารของศาสนาอย่างไร โดยเอกสารที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

- หนังสือ “ความเป็นเลิศทางวิชาการ” ของ สุลักษณ์ ศิวรักษ์
- หนังสือ “สื่อกับศาสนา” ของภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลของการสื่อสารในการเผยแพร่ธรรมะ” (ฉบับย่อ) ของ ณัฐนันท์ ประกายสันติสุข
- กระบวนการในการเผยแพร่ถ่ายทอดสารของศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธ

เพื่อศึกษาว่า โลกทัศน์ของโลกตะวันตกและโลกตะวันออก มีผลต่อการเผยแพร่ถ่ายทอดสารของแต่ละศาสนาหรือไม่ อย่างไร ทั้งในเรื่องของผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร โดยใช้ศาสนาคริสต์เป็นตัวแทนของศาสนาในโลกตะวันตก และศาสนาพุทธเป็นตัวแทนของโลกตะวันออก เอกสารที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

- หนังสือ “การเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในประเทศไทย” ของ เดือน คำดี
- เอกสารทางวิชาการ เรื่อง “แก่นสาระในทฤษฎีทางนิเทศศาสตร์” ของ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หนังสือ “ การสื่อภาษาเพื่อเข้าถึงสังคม ” และ “พุทธวิธีในการสอน ” ของ พระธรรมปิฎก (บ.อ.บยุตโต)
- หนังสือ “ ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา ” ของ กาญจนา แก้วเทพ

- วิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้สื่อมวลชนเพื่อการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ขององค์การสื่อมวลชนคาทอลิก ประเทศไทย พ.ศ. 2509-2536" ของ จริยา สมประสงค์

- การสื่อสารของนิกายเซน

เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการเผยแพร่ถ่ายทอดธรรมะของนิกายเซนซึ่งเป็นปรัชญาความเชื่อหนึ่งของโลกตะวันออก ทิศทางและแนวโน้มการสื่อสารของเซน รวมทั้งข้อดีและข้อจำกัดของการสื่อสารของเซนด้วย ซึ่งเอกสารที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

- หนังสือ "นิกายเซน" ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช
- หนังสือ "สื่อกับศาสนา" ของภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หนังสือ "พลิกตำรารินไซ นิกายเซ็น" เล่ม 2 ของ พระอิสสระมุนี
- หนังสือ "บันทึกของรินไซ" ของ จงชัย เจนहतถการกิจ
- หนังสือ "อยู่อย่างเซน", "วิถีแห่งเซน" และ "ปล่อยวางอย่างเซน" ของละเอียด ศิลาน้อย
- หนังสือ "เซนกับสังคมญี่ปุ่น" ของ ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์
- นิตยสารอาทิตย์ ฉบับที่ 1245 วันที่ 4-10 พฤศจิกายน 2545
- หนังสือ "กำเนิดแห่งเซน" ของ นพ ท่าพระจันทร์

รวมทั้ง หนังสือเล่มอื่นๆ หนังสือพิมพ์รายวัน และนิตยสารที่มีบทความหรือกล่าวถึงเรื่อง
ของเซน